

Slovenski dom

Štev. 31.

V Ljubljani, sreda 8. februarja 1939.

Leto IV

V tej zibeli...

Je skromna slovenska kmečka mati zibala največjega umetnika, ki ga je Bog kdaj dal slovenskemu narodu. Zibelka Franceta Prešerna, pesnika »Krstja pri Savici«, »Sonetov nesreče«, »Sonetnega venca«, »Poezije«... Zibelka moža, ki je slovensko besedo povzdignil do časti kulturnega jezika in v njej izpovedal najlepše in najgloblje, kar je bilo kdaj v našem jeziku zapisanega. Danes je 90 let, kar je umrl slovenski velikan, ki je rasel v tej zibelki, prerok, ki je pred sto leti klical na slovo in na vstajenje

»...brate vse, kar nas je
sinov slovenske matere...«

Spomnimo se njegovega kilca danes,
v odločilnih dneh...

Proti angleški podpori za Češkoslovaško

London, 8. feb. m. V angleški poslanski zbornici se je začela razprava o podelitvi podpore Češkoslovaški. Med razpravo je več govornikov napadalo vlado zaradi podelitve posojila Češkoslovaški, češ da se bo to posojilo porabilo za zgraditev cest, ki bodo koristile samo Nemčiji. Zastopnik vlade je na te očitke odgovoril, da je angleška vlada ukrenila vse potrebno, da se bo angleško posojilo na Češkoslovaškem uporabilo v čisto določene namene.

Kie je bolgarski kralj

Budimpešta, 8. feb. m. »Pesti Naplo« v svoji večerni izdaji objavlja poročilo iz Sofije, da vlada v vseh bolgarskih parlamentarnih krogih, kakor tudi v krogih, ki so blizu dvora, precejšnja vznemirjenost zaradi odsotnosti kralja Borisa. »Pesti Naplo« v svojem poročilu pravi, da se je nemir razširil tudi že na javnost. Isti list poudarja, da je vznemirjenje javnosti toliko bolj razumljivo, ker ne morejo dobiti nikakih točnih podatkov, kje se zdaj mudi kralj Boris. Končno piše omenjeni list, da so se v tej zadevi obrnili za informacije na bolgarsko poslanstvo v Budimpešti, kjer pa tudi niso mogli dobiti nobenega pravega odgovora.

Nagrade za osnutke kraljevega spomenika v Mariboru

Maribor, 8. feb. Odbor za postavitev spomenika pokojnega kralja Aleksandra je razpisal natečaj osnutkov za mariborski spomenik in jih je do 1. februarja prejel 27. Razsodišče je te osnutke proučilo od 3. do 8. februarja ter je danes ob 10 objavilo izid: Prvo nagrado v znesku 16.000 din je dobil osnutek pod geslom »Nova osv.«, ki sta ga predložila Boris Kalin iz Ljubljane in inž. arh. Černigoj iz Maribora.

Drugo nagrado v znesku 12.000 din je dobil osnutek pod geslom Pohode, ki ga je predložil kipar Tine Kos in inž. arh. Miro Kos iz Ljubljane.

Tretjo nagrado v znesku 6.000 din je dobil osnutek pod geslom »Svoboda«, ki sta ga predložila Boris Kalin in Franc Kuglič iz Ljubljane, ter osnutek pod geslom »113.989«, ki ga je predložil akademski kipar Dragotin Filipovič iz Zagreba.

Sv. oče Pij XI. se je zadnje dni prehladil in mora ostati nekaj časa v postelji.

Francoski senat je z 210:16 glasovom izrekel zaupnico Daladierovi vladi za njeno zunanjo politiko. Pred glasovanjem je v senatu obširno poročal zunanji minister Bonnet, ki je dejal, da francosko ljudstvo želi živeti v prijateljsstvu z Italijo, da pa ne bo odstopilo nikomur niti pidi svoje zemlje.

Odposlanec francoske vlade v nacionalistični Španiji senator Berard je danes odpotoval v Pariz po nova navodila za razgovore, ki jih bo imel s Francovo vlado.

Predsednik španske republike Azana je dopotoval v francosko letovišče Colonges. Njegovo spremstvo je izjavilo časnikiarjem, da hoče Azana mir za vsako ceno in da je zaradi tega svojega stališča že več mesecev bil v sporu z rdečo vlado.

Zanimiv uvodnik glavnega glasila JRZ o zadnjih političnih spremembah

Poslanski klub JRZ bo podpiral novo vlado

Belgrad, 8. februarja. »Samouprava«, glasilo JRZ, piše v svojem včerajšnjem uvodniku med drugim:

»Nova vlada je izraz stališča naše stranke, ki pravi: Slova in sodelovanje med vsemi Slovenci, Hrvati in Srbi sta trajna potreba naše države in pogoj njenega napredka in varnosti. Vse, kar lahko prispeva k tej slogi in sodelovanju, se mora storiti, da se zagotovi ta napredek in varnost države, ki je nam vsem pri srcu. Nova vlada bo delala z narodno skupščino 11. decembra 1. l. in upa, kar je popolnoma naravno, da bo v njej delna popolne podpore vsega poslanskega kluba naše stranke JRZ. Zato »Samouprava« vabi vse člane stranke, naj ne nasedajo nobenim zlobnim glasovom, in naj povsod ohranijo strankarsko enotnost, slovo in red.

Belgrad, 8. februarja. Včeraj popoldne je bila prva seja nove vlade pod vodstvom ministrskega predsednika in notranjega ministra Dragiša Cvetkovića. Na seji so bili vsi ministri razen zunanjega ministra, ki bo danes prispel iz Berlina.

Predsednik vlade in notranji minister Dragiša

Cvetković je pozdravil vse ministre ter jim sporočil, da se z največjo vnemo lotijo svojih poslov in da pazijo, da bo vsa državna uprava poslovala čim bolj naglo, brez napak in nepravilnosti. Ker sedanja vlada v glavnem nadaljuje z delom prejšnje vlade, je potrebno, da se posli razvijajo brez vsake ustavitve.

Zatem je finančni minister podal svoje poročilo o stanju državnih financ, o stanju državne blagajne in o predložitvi proračunskega predloga narodni skupščini. Vlada je sklenila pooblastiti finančnega ministra, da stavi takoj narodni skupščini proračunski predlog, kakršnega je izdelala vlada dr. Milana Stojadinovića z nekaterimi manjšimi spremembami. Ministrski svet je sklenil, da v finančni odbor ministrov pridejo dr. Spaho, dr. Kulenović, Maštrović, Franc Snoj, Tomić, Pantić, inž. Bešlić, Vojislav Djuričić in dr. Ružič.

Včeraj popoldne je bila seja verifikacijskega odbora v narodni skupščini. Na seji so namesto dosedanjega predsednika odbora Stevana Čirića, ki je postal prosvetni minister, izvolili z 11 glasovi proti 9 Vojka Cvrkića.

Glasilo dr. Mačka »Hrvatski dnevnik« piše ob novi vladi

Večina srbskih, hrvatskih in slovenskih volivcev je za rešitev hrvaškega vprašanja

Zagreb, 8. febr. Današnji »Hrvatski dnevnik« piše o novi vladi v uvodniku naslednje:

»Namesto dr. Stojadinovića je prišel na čelo vlade Dragiša Cvetković. Do zdaj še ni dal izjave o bodoči politiki svoje vlade razen v kolikor je opozoril na utemeljitev odstopa petih ministrov... Do zdaj niso bile torej poudarjene nobene programske razlike, toda vendar je ena razlika: Dragiša Cvetković, dr. Spaho in dr. Krek so utemeljili svoj odstop z dejstvom, da je treba pripraviti sporazum s Hrvati, katerega je ovirala tudi sedanja sestava vlade. Ti ministri res niso nikogar omenili z imenom, jasno pa je bilo, da to leti na samoga dr. Stojadinovića. To pomeni, da napovedujejo svobodnejše politične razmere. Zaradi tega se poraja vprašanje, kako se bo vedla do te objave večina volivcev v državi. Gotovo je, da 1.360.000 priznanih glasov za listo dr. Mačka ni nasprotnik niti popolni spremembi, kaj šele ublažitvi Stojadinovićevega ravnanja do Hrvatov. Prav tako je nedvomno, da temu ne nasprotujejo niti Spahovi mohamedanci, ne Koroševi Slovenci.

To pomeni, da se je večina volivcev, če niti ne računamo tistih, na katere se sklicujejo Dragiša Cvetković in njegovi srbski tovariši, izjavila

za spremembo Stojadinovićevega ravnanja do Hrvatov.

Če bo torej Stojadinović poskušal preprečiti, da bi se njegovi načini v kakršnikoli obliki vsaj ublažili, bi se znašel v dejanskem sporu z večino volivcev. Kot politik, ki je poudarjal, da je zanj odločilno mišljenje večine volivcev, je zdaj torej v položaju človeka, ki nima veliko izbire. Njegov zaton je neizogiben.

S spremembo vlade se poraja še eno vprašanje: Kako se bo vedla sedanja poslanska večina? Po vsem kaže, da je ta večina bila presenečena po odstopu dr. Spaha in tovarišev. Ni se prvi trenotek znašla, ker je tudi za Stojadinovića prišel odstop njegovih tovarišev in utemeljitev odstopa nepriznanih.

Zdi se nam pa, da se bo ta poslanska večina brž znašla in da bo podpirala novega predsednika Cvetkovića, ki je že zdaj dobil večino v verifikacijskem odboru... In tako bo Dragiša Cvetković, ki tudi hoče delati s sedanjo skupščino, v njej imeti tudi večino. Verjetno, da se bo zbornici predstavljal z izjavo svoje vlade in bo s tem malo bolj osvetlil svoje namene.

Anglija bo v kratkem priznala nacionaliste kot edino špansko vlado

London, 8. feb. o. Angleška vlada je včeraj izdala poročilo, v katerem pravi, da se vladni krogi bavijo z najnovejšim razvojem dogodkov v Španiji in pa z vprašanjem ali je rdečo, tako imenovano republikansko vlado v bodoče še mogoče smatrati za odgovorno vlado. Poročilo poudarja, da so zdaj vsi ministri že prekoračili mejo in da trenutna prestolnica predsednika Negrina ni znana. Poročilo pravi dalje, da sta bili obe španski stranki obveščeni o tem, da sta angleška in francoska vlada pripravljene služiti eni ali drugi stranki za zvezo pri razgovorih za premirje. Kar se pa tiče priznanja nacionalistične vlade kot edine odgovorne španske vlade, pa Anglija meni, da mora v tej zadevi narediti prvi korak general Franco.

Potem bi takemu priznanju z angleške strani nič ne nasprotovalo. Ko bo angleška vlada ugotovila, da razen Francove vlade ni nobene druge španske vlade več, je jasno, da bo generala Franca uradno priznala takoj in brez obotavljanja.

To poluradno poročilo kaže, da Angleži računajo s skorajšnjim koncem vojne in s popolno zmago generala Franca.

Rim, 8. febr. m. Glavni dogodek včerajšnjega dne je za italijanske politične kroge bil popoln razpad republikanske Katalonije in beg predsednika republike Negrina v Francijo. Italijanski krogi poudarjajo, da špansko vprašanje dobiva zdaj pravi mednarodni pomen. Italijanska politična javnost odločno zavrača vsako misel o kakem premirju ali sporazumu, ker smatra, da je general Franco že dovolj močan, da lahko sam narekuje mir, ne pa, da bi moral še pogajati. Francova zahteva je znana: brezpogojna udaja rdečih. Italijansko časopisje je znova začelo pisati o vedenju Francije v španski državljanski vojni ter trdi, da je to francosko obnašanje dvolično. Pravi, da je Španija ozemlje, na katerem se vodi ogorčeni boj med Italijo in Francijo.

Francova vojska na francoski meji

Včeraj so nacionalisti zavzeli obmejno mesto Puigcerdo in se bližajo meji tudi ob morju

Barcelona, 8. febr. o. Uradno poročilo nacionalističnega poveljstva pravi, da je Francova vojska dosegla francosko mejo pri mestu Puigcerdo, ki je bilo zavzeto danes popoldne. Rdeče toptništvo je že včeraj popoldne, ko so se nacionalistični prvi oddelki približali Puigcerdo, prenehalo z obrambo in se umaknilo. Nacionalistični oddelki so pri včerajšnjem prodiranju zasedli mesto Ripoll in se na cesti, ki drži iz Gerone proti francoski meji, približali obmejnemu kraju Port Bouju na 15 km. V vseh osvojenih krajih jih je sestradano prebivalstvo, ki je živele v grozi pred umikajočimi se toptnimi rdeče milicije, navdušeno pozdravljalo. Nacionalisti so dobili v roke ogromen vojni plen. Letalstvo je včeraj bombardiralo pristanišča Alicante, Sagunto in Valencijo ter povzročilo tam veliko škodo.

Pariz, 8. febr. o. Vsi današnji jutranjiki se bavijo z zlomom katalonske fronte in pravijo, da pada zastor nad bitko v Kataloniji. Zalostna usoda španske republike je v tem, da umira v komediji španskega bega rdeče vojske vseh narodnosti in vseh prepričanj. Listi poročajo dalje, da bo jedro bežeče rdeče vojske prišlo na francosko ozemlje danes.

Jedro katalonske armade bo prišlo na francosko ozemlje najbrže šele. Danes popoldne so carska oblastva v Perthusu ustavila kolono 11 tovornih avtomobilov, polnim zlata in srebra. Transport so spremljali rdeči miličniki. Izjavili so, da so to rezerve španske narodne banke, vredne več sto milijonov frankov.

Vremensko poročilo

Kranjska gora: —6, sončno, 30 cm snega, praskališče uporabno.

Vršič: —1, sončno, 60 cm snega, osrenjen.

Rateče-Planica: —4, sončno, 40 cm snega, praskališče uporabno.

Planica-Slatina: —5, sončno, 60 cm snega, praskališče uporabno.

Peč-Petelinjek: —3, sončno, 60 cm snega, praskališče uporabno.

Dovje-Mojstrana: —4, sončno, 25 cm snega, srež.

Pokljuka: —6, sončno, 80 cm snega, praskališče uporabno.

Gorjube: —10, sončno, 40 cm snega, praskališče uporabno.

Vesti 8. februarja

0 vladni spremembi pri nas veliko piše ves evropski tisk in jo pozdravlja kot korak do končne in zadovoljive nolanje ureditve države. Nekateri italijanski listi pravijo, da pomeni ta vlada neposredno uresničenje političnih nazorov in zahtev dr. Korošca.

Člani madžarskega poslanstva v Moskvi so včeraj dopotovali v Budimpešto. Poslanik Jungerth je izjavil časnikiarjem, da ne ve, katere država bo prevzela skrb za madžarske koristi v Rusiji.

Bodoči proračun avtonomne Slovaške bo imel primanjkljaj, ki ga bo vlada krila s posojilom, tako je včeraj povedal slovaški finančni minister na seji vlade.

Za desetletnico sprave med Italijo in Sveto stolico 12. februarja pripravljajo na obeh straneh velike slovesnosti, ki naj poudarijo pomen enega največjih dogodkov v povojni zgodovini sveta.

Nov rekord na progi iz Londona v Capetown na južnem koncu Afrike je postavil angleški letalec Hensho, ki je potreboval za to dolgo pot 39 ur in 24 minut, za pet ur manj kakor njegov prednik.

Vojvoda in vojvodinja Kentska sta zaradi atentatov preložila svoj obisk na severnem Irskem.

Italijanski poslanik v Berlinu Attolico je priredil poslovlino kosilo na čast našemu novemu ministru Cincar-Markoviću. Kosila so se udeležile odlične italijanske in nemške politične ter vojaške osebnosti.

Italijansko časopisje obsoja izjavo angleškega meštarskega predsednika, da bo Anglija z vsjo svojo vojaško silo branila Francijo, če bi jo kdo napadel.

Sovjeti nameravajo pretrgati diplomatske odnose tudi z Romunijo, Bolgarijo in Grčijo, češ da so se preveč udale vplivu držav, ki so nasprotnice sovjetske Rusije.

Konferenco za ureditev palestinskega vprašanja v Londonu je včeraj začel predsednik angleške vlade, ki je imel najprej govor pred arabskimi zastopniki, nato pa pred judovskimi, ki zasedajo ločeno. V obeh govorih je izrazil željo, da bi se konferenca končala z uspehom, kar bi pomenilo korist za Anglijo, za Jude in za Arabce.

Egiptovski odbor za Palestino je poslal angleški vladi brzojavko, v kateri zahteva, naj Angleži takoj izpuste iz koncentracijskih taborov in iz ječ 8000 Arabcev in prepove doseljevanje Judov v Sveto deželo.

Prški listi razpravljajo o kulturnih odnosih z Nemčijo in zahtevajo, naj Nemčija za češko manjšino, ki je prišla Jani pod njo, ustavi vse potrebne višje šole in pa vseučilišče, češ da nemške manjšine v CSR vse te ugodnosti uživajo.

Kitajci nadaljujejo z maščevalnimi napadi na vse tiste, ki se zavzemajo za sklenitev miru z Japonci. Zadnje dni je bilo po raznih mestih ubitih več vidnih oseb, ki so se zavzemale za premirje.

Angleški državni podtajnik za zunanje zadeve je izjavil v poslanski zbornici, da rajši verjame Mussolinijevim zagotovilom o umiku italijanskih čet iz Španije, kakor pisanju italijanskega tiska, ki pravi, da bodo italijanski oddelki ostali na španskih tleh, dokler general Franco ne izbojuje popolne vojaške in politične zmage.

Anglija mora z vsemi silami podpirati Francijo pri njeni skrbi za katalonske begunce. Ta skrb za 100.000 sestradanih ljudi je znamenje izredne človekoljubnosti, ki zasluži priznanje vsega sveta, piše angleško časopisje te dni.

Severno-irski industriji močno konkurira industrija iz sudeških pokrajini, ki so bile jeseni priključene Nemčiji.

50.000 pengov nagrade za tistega, ki bi pomagal izslediti atentatorja na judovsko sinagogo v Budimpešti, je razpisala madžarska policija. Denar za nagrado je dal na razpolago judovski odvetnik dr. Rosenberg.

Francoski poslanik v Berlinu je včeraj obiskal nemškega zunanjega ministra Ribbentropa.

Francoske oblasti so prijele voditelja alžalskih avtonomistov dr. Rossa in ga izročile vojaškemu sodišču.

Konec vojne v Španiji pomeni porast moči za Italijo in Nemčijo, ki ob mednarodnih težnjah nista bili nikdar nedosedni in sta zato vedno uspeli, piše budimpeštanski list »Pester Lloyd«.

Irski skrivna armada je poslala Angležem drugi ultimatum, v katerem sporoča, da bo prihodnji teden začela z atentati na vojaška poslopja, vojašnice, vežbališča, letalske hangarje itd., če angleška vlada ne umakne svoje vojske iz severne Irske in ne dovoli, da se ta pokrajina združi s svobodno Irsko.

Prvo zborovanje slovenskih zgodovinarjev

Celje, 7. februarja.

V nedeljo, 5. februarja, je bilo v posvetovalnici mestnega poglavarstva v Celju prvo zborovanje slovenskih zgodovinarjev, ki sta ga sklicali Muzejsko društvo za Slovenijo v Ljubljani in Zgodovinsko društvo v Mariboru. Zborovanja se je udeležilo okrog 25 zgodovinarjev iz Ljubljane, Maribora in Celja, Ptujja, Kranja in Krškega. Na zborovanju so imeli referate gg. univ. prof. dr. Milko Kos, prof. dr. Josip Zontar, muzejski ravnatelj g. dr. Josip Mal, univ. prof. dr. Fran Stele, arhivar Franjo Baš in prosvetni inspektor Silvo Kranjec. Predavanjem je sledila živahna razprava, ki je razgrnila celo vrsto vprašanj, ki se tičejo naloge zgodovinske znanosti, njenih organizacijskih osnov, muzejev in arhivov. Ta vprašanja bodo tvorila podlago za jesensko zborovanje slovenskih zgodovinarjev, prirejeno ob priliki stoletnice ljubljanskega Muzejskega društva. Na zborovanju je bil sprejet tudi apel, ki poziva vlado, naj končno izda predlog o muzejih in arhivih in uredi službeno razmerje muzejskih in arhivskih namestencev, ki so glede na svojo usposobljenost in svoje delo zelo zastopljeni.

Prvo gostovanje mariborskega Narodnega gledališča:

Ivan Cankar: „Kralj na Betajnovi“

Tako pristranskega in iskreno občutnega praznika, kakor ga je snoči preživljala naša Drama, že zlepa ni bilo. Navdušenje nad odličnimi igralškimi kvalitetai gostov, je občinstvo od srca pozdravilo kulturne delavce z vse severne meje, toplo in frenetično. Mariborsko Narodno gledališče je snoči poželo triumf, kakor ga v Ljubljani zlepa še ni kasna gostujoča dramska ekipa. Ta razgibana čustva pa niso izvirala morda zgolj iz rodoljubne sentimentalnosti, ne, gostje so prepričali z umetniško potenco in z znanjem. Ničesar drugega gledaleci niso obžalovali kakor dejstva da vsa ta dolga leta bodisi po znani nerodnosti ali pa po hotelni gledališki upravi, ki ima na žalost opravka z vse pomembnejšimi stvarmi (zadnje čase s popravki, prej pa z raznimi »Svedrovci«) — nismo že prej doživeli obiska s severne meje. Snočni večer je dokazal, kako močno potrebno in k obojestranskemu napredku vzpodbujajoče bo medsebojno obiskovanje in poglobljeno kulturno sodelovanje, ki ga dozdaj ni bilo, razen po papirnatih obvestilih o uspehu dela tam ali pa pri nas. V bodoče se bo stvar obrnila, tako da bodo člani naše Drame obiskovali Maribor, Mariborčani pa bodo hodili k nam.

»Kralj na Betajnovi« je prav gotovo najmočnejše Cankarjevo dramsko delo. Brez obojavljanja bi bilo lahko prikazano na slednjem tujem odru in bi bilo deležno zmagoslavnega prodora pri občinstvu in pri kritiki. Mojsiroko razpleteno dejanje s potekom, ki vira čez grozotna brezna nasilno dušene krivde, boj vznemirjenega srca, ki se umika zapuščenosti v mrzlo puščavo in zapira pred glasovi dobrega, slepo za polom v družini, ki jo je porušil groh, preplašeno ter slab pod sobo, ki jo čuti prihajati in pred računom, ki ga bo treba polagati, psihološka drama, ki dosega v višjih najboljših, kar je literatura v tej belestristični panogi sploh kdaj dala, mogoče risani značaji, ki jim zlepa ne moremo postaviti enakih ob strani, dialog, ki je nepriljen, jezik, ki je bogat na podobah in lep v živi prirodnosti, stroga zvestoba prvotni zamisli problema, neumljeni bič, ki udarja in razgalja strukturo ambienta, v kakršnem se lahko rojevajo Kantorji — vse to nam »Kralja na Betajnovi« približa. Tako se nam ne utegne približati nobeno drugo naše dramsko delo. Prevečkrat je že bila ta Cankarjeva drama analizirana, da bi jo bilo potrebno še znova členiti; treba je le reči, da nimajo prav tisti, ki so v njej gledali tuje vplive. Pripristen je prijem, preveč je pisana z diktatom globoko zagrenjenega srca, ki ne more najti izhoda k boljšemu, pregloboko človeška in intimna so opazovanja velikega mojstra, da bi smeli podvomiti in zavrniti delo, ki nas zgrabi z neumljeno roko ter nas razburi do ganotja in do upora, ki nas razvnameta, da se do kraja podredimo genijevi besedi in doživimo katarzo, ki je ne more zavreti niti peklenski, demonični kiroh otžaljenega, nikrega Cankarja, ki ob koncu v zadnji sceni ne more najti kazni za krivca, ampak ga reši čez glas vesti in čez zločin na široko odprto pot v življenje brez povračila za storjeno. Grozota je ta Cankarjev cinizem, leden in čudno tih, toda silovito učinkovit, v bridki bolečini resigniran in jekel: z zaključno disharmonijo vtišne v duše dojem, da življenje ne pozna meje med dobrim in zlim, ne kazni za greh, ampak popušča akterju za ceno brezobzirnosti, ki krivca sicer rani, pa ga ne zruši in ne zadosti pravični želji boljšega v ljudeh.

Režija Jožeta Koviča je bila v vsakem pogledu vzorna, preprosta in logična; preveč poetično zanešana mesta, ki so se izmuznili tu pa tam razvnetemu homiletiku Cankarju, je pregrnil z rahlo realističnimi poudarki, da jim je vzel pripovedniško pretirano zanosnost in tako igro je ural tudi vsem glavnim osebam. Dosegel je presenetljivo impozantne učinke v resistentno mirni igri, ki je omogočila zavidno impresivnega Maksa ter druge vidnejše osebe in dvignila Kantorja v možnost, da je brez velikega variranja v glasovnem (deklamatornem) in igrakem registru ustvarjal in razvijal mogočen lik ne da bi mu bilo le kje treba popustiti nastali potrebi po premočnem stopnjevanju: držal je linijo v mirni legi, zato mu ni bilo treba v višjih podkretih s preostriimi erdetviti, ki bi stopala iz okvirja in motila enakost. Jože Kovič je poleg te že samo po sebi vse hvalne vredne odločitve pokazal tudi izbornim smisel za režijo neme igre; v tem je pokazal presenetljivo izvirnost ter bogato in korektno invencijo. Igralci in igralki, kakršni so Pavle Kovič (Kantar), Branka Rasberger (Franceta), Simčičeva (Nina), Vladimir Skrbinek (Maks), Jože Kovič (župnik), Nakmrst (Bernot), Gorinšek (sodnik) in vsi drugi v manjših vlogah so moči, ki bi s polno vrednostjo (po včeraj pokazanem) lahko stopile v

katerikoli gledališki ensembel ter bi docela izpolnili naloge, ki bi jim bila zaupana.

V »Kralju na Betajnovi« smo doživeli razodetje igralnega sloga, ki je od sloga, kakršnega goji naša Drama, različen. Mirnejši je, realističnejši, v prvo vsidran, v zvesto interpretacijo bližnjega, ne skuša kultivirati in predložnega dvigati v dominantno, ki dejanjem in besedam daje znake simboliziranja in abstrahiranja. Veseli smo, da imamo dve gledališči, ki razodevata različni slog. Prav gotovo je, da bomo Mariborčane radi še gledali v Ljubljani, in da bo naša Drama radi izrazitejšo kultiviranost v igri prinesla mariborske mu občinstvu nadvse sijajno svežost in novost. Na ta način se bo naše zanimanje za gledališče mogočno razmahnilo.

Naj omenimo še drobno zanimivost od sinočnje predstave. Po koncu prvega dejanja je hiša v vsej tišini pričakovala slovesnega pozdrava, za katerega so stopili na oder člani ljubljanske gledališke uprave. V to slovesno tišino je z galerije nekdo na ves glas zarjul: »Hlapeci! Čuden klic je vzbudil razumljivo presenečenje in osuplost pri nastopnih govornikih in pri občinstvu. Klicar je bil najbrž prevzet od rogoviljenj pri zadnji slovesni predstavi »Hlapeci«. On, njegovi tovariši in njegovi nagovarjalci pa so morali v osuplem molku doživeti resnico, da so preopantane manifestacije zastopnikov ceste lahko neprijetne celo vodstvu gledališča.

Spretna goljufica Roza obsojena

Po starem arestantovskem triku opeharjena ženica

Ljubljana, 8. februarja.

Od staršev zapuščen, brez primerne ljubeznive vzgoje je nastopila Roza iz Mengša pot trnjevega življenja. Postala je natakarka. Živela je brez pravih ciljev. Postala je nezakonska mati dveh otrok, za katere mora, kakor je dejala včeraj sodnikom malega senata, sama skrbeti, ker se oče za otročije niti najmanj ne briga. Pošteno delo ji je zasmrdelo, postala je v ozračju lahkotivcev delomrzna in poklicna goljufica. Nastopala je povsod v Ljubljani, Kranju, na Gorenjskem sploh in v Planini na Notranjskem kot hčerka bogatih staršev, ki bo dobila lepo doto 18.000 do 35.000 din. Predstavljal se je tudi kot najemnica kake znamenite in dobro ideče gostilne, kot najemnica kopalnice v Pišenci pri Kranjski gori in naposled kot premožna dekle, ki je šla za natakarko samo zato, da bo pozneje doma prevzela gostilno. Nastopala je tudi v Novem mestu. S svojo zgovornostjo je znala pri starejših, petičnih ženskah vzbujati zaupanje, da so ji posojevale in kreditirale večje zneske. Tam v Planini je porabila tudi star arestantovski trik, da je pri dobrodušni materi Belčičevi dobila večje zneske za njenega sina, ki je bil v ljubljanskih zaporih. To ženico je umela prav pretkano oslepiti za veliko vsoto in za moško obleko. Od lanske Velike noči tja do novembra je opeharila pet žensk za okoli 9000 din.

Mali kazenski senat, ki mu je včeraj predsedoval s. o. s. dr. Julij Fellahar, je včeraj Rozo Bendetovo, 30 letno dekle, sodil zaradi omenjenih eplošnih goljufij. Državni tožilec g. Fran Sever jo je obložil zločinoma obrtno prevare in tatvine. Roza je nekatere prevare zanikala, češ da so to bila navadna njej dana posojila, druge stvari pa je med jokom in stokom priznavala. Zaradi prevare je bila že večkrat kaznovana. Nekli sodnik je omenil:

»Vsem nam sodnikom ste znana. Kakor stiši sodnik ime Roza Bende, že ve, kdo je ta nesrečnica.«

Drugi sodnik: »Lepo življenje in lepo službo bi lahko imeli.«

Oboženka: »Ne morem v službi vzdržati. Že štiri leta imam na desni nogi rano, ki se mi ne more zaceliti. Ne morem in ne morem delati.«

Sodnik: »Tudi poprej niste hoteli delati.«

O Rozinih sleparskih podvigih so bile zaslišane vse oškodovane priče. Najorginalnejša je bila stara ženica Belčič Magdalena iz Planine pri Rakeku. V živahnem notranjskem narečju je pripovedovala, kako je lani julija prišla k njej oboženka. Predstavila se ji je kot blaginjačka ljubljanske trdnice Verbič. Vedno je k njej hodila in se ji je smehljala. Govorila ji je:

»Mamica, vas prav dobro poznam in tudi vašega sinka, ki je sedaj v ljubljanskih zaporih. Vaš sinko pa se je v zaporih stegal in je svojega tovariša sunil v okno, da je vse šipe pobil. Placati mora škodo in advokata, da ne bo hujše obsojen.

Mraz je pritisnil. Pet stopinj pod ničlo je davi kazal termometer. Prav gotovo lahko gledamo v tem jutranjem mrazu glasnika, da bo lepo vreme še dolgo časa držalo. Tako lepe zime pa res že ni bilo dolga leta. Zdaj je že precej jasno, da smo že čez hude čase in mimo njih. Tudi če bo padlo kaj snega, ne bo več dolgega mraza. Kakor hitro se »prehitopimoc« čez sredo februarja, nam mraz že ne bo mogel več do živga. Sonce bo že premočno, tako da čez dan ne bomo prezebali. Zjutraj in zvečer pa je itak tako ali tako tudi aprila še hladno.

Kongres Kristus Kralja

Včeraj je bila v škofijskem dvorcu seja odbora za mednarodni kongres Kristus Kralja. Kongres bo letos v Ljubljani od 25. do 30. julija. Sejo je vodil predsednik stalnega mednarodnega odbora škof g. dr. Gregorij Rožman. Udeležilo se je je impozantno število odbornikov.

V uvodu je škof dr. Rožman podal vzvišene misli o pomenu in potrebi teh kongresov. Nato je dr. Metzger z značilnimi potezami orisal zamisel ljubljanskega kongresa ter označil slovesnosti, ki bi prišle na program za čas kongresa. Na sporedu bodo predavanja in govori, ki bodo veljali misli, kako bi se moglo razviti apostolat za krščanski prepoved družbe. Zunanji del kongresa bo obsegal verske manifestacije, ki bodo slavile misel Kristus Kralja. Nato je prišlo na vrsto proučevanje važnih podrobnosti in posameznosti, ki so v zvezi z organizacijo kongresa. Po vsem dojmu bo kongres sijajna manifestacija katoliške misli, ki bo

pritegnila tudi mnogo udeležencev iz drugih držav in bo učvrstila slovensko katoliško zavednost.

„Ideologija“ na plotovih in zidovih

Ta je pa dobra, kaj! Pa je že tako, kaj hočemo. Zadnje čase zagledaš marsikje v mestu znamenja, ki jasno govorijo o »rdečih« simpatijah nekaterih počasi opazujočih in zaostajajočih glav. Za Španijo se bore ti mčaki z ogljem, s kredo in z apnom, za rdečo Španijo. Svojo ideologijo spravljajo na plotove in na hišne zidove, kadar jih nihče ne vidi, seveda, ob uri dubov. Takele stavke in »rečenice«, gesla in vzpodbude zdaj lahko bereš v večjih krajih po mestu na plotovih in na zidovih: »Poraz republikanske Španije je smrt malih narodov!« Ali pa: »Smrt Francu!« In tudi: »Pomagaj republikanski Španiji!« To so ti izreki, na zidovih in na plotovih si dajejo duška »politiki«, ki jim hvalabogu ni dano, da bi stopili na govorniški odre, kjer bi se osramotili. Kar lepo bodo morali začeti verjeti, da je »rdečih« prekucij na Španskem konec kakor jih bo prav kmalu konec tudi povsod drugod na svetu. »Rdečci« židje so povsod izgubili kredit, ker so pokvarili slednjo stvar, ki so se je lotili.

Brez čina skoraj že ni več varno

hodi in v nekatera ljubljanska stranišča. Posebno ugoden vtis pa mora napraviti na tujca javno stranišče pri šempetrskem mostu posebno v popoldanskem urah, ko sonce razkrajja led. Nadzorstvene oblasti javnih objektov naprošamo Ljubljanki, da uredijo ta stranišča, če pa to ni mogoče, naj pa nastavijo brezposelnega čolnarja, ki bo pazil na ljudi, da kdo ne utone. Ta okras Ljubljane je treba temeljito urediti ali pa odstraniti. Tujec in domačin ga prav gotovo nista vesela.

Celjske novice

Voziček ubil dveletnega otroka. Na Ostrožnem pri Celju je padel na dveletnega sinčka Malgaža Jožeta vozček in mu prebil lobanjo. Nezvestnega dečka so pripeljali v celjsko bolnišnico, kjer pa je že popoldne izdihnil.

Zborovanje cestarjev v Celju. Dne 5. februarja so zborovali v Celju nadzorniki cest iz vse Slovenije. Razmotirali so v glavnem svoj gmetni položaj, kakor ga določajo obstoječi predpisi. Stremiljenje cestnih nadzornikov gre predvsem za praktičnim izvajanjem njihovih službenih predpisov, zlasti onih, ki so bili v veljavi od 1. aprila 1932 in so bili brez zakonite podlage okrnjeni. Za stvarnimi dokazi je bilo ugotovljeno, da je službeni in gmetni položaj banovinskih cestnih nadzornikov mnogo slabši od drž. cestnih nadzornikov ter nadzornikov ostalih banovin. Problem cestnega prometa in cestno vzdrževalne službe je iz leta v leto težavnejši in služba napornejša ter je zaradi tega pričakovati, da bodo odločujoči činitelji vpoštevali vse njen težnje. Izvoljen je bil odbor z g. Saksido na čelu.

Hristo Zlatov v Celju. V petek ob 11 dopoldne bo gostoval v veliki dvorani Celjskega doma znani bolgarski tenorist g. Hristo Zlatov in pridelil koncert bolgarskih narodnih in umetnih pesmi. Ta prireditel bo za dijake celjske gimnazije, trgovske, rudarske in meščanske šole.

Na pomlad - pričetek del za povečanje bolnišnice

Mariborska bolnišnica se bo povečala od 600 na 1200 postelj

Maribor, 7. februarja.

Moramo priznati, da se je v 20 letih po osvojenju za mariborsko bolnišnico razmeroma veliko storilo. Je pa to predvsem zasloga bivše mariborske oblasti, ki je investirala v povečanje in izpopolnitev bolnišnice velike zneske. Potem je začela bolnišnica pred dvema leti graditi iz lastnih sredstev nov velik paviljon, ki je sedaj dograjen samo v evrovem stanju, ker je za končna dela in za opremo zmanjkalo denarja. Z letom 1938. je dosegla mariborska bolnišnica višek izrabe svoje kapacitete. Z novim letom je stopila v svoje novo razdobje, v katerem bo izpremenjena v centralni zdravstveni zavod za ves severni del naše banovine. Bolnišnica bo imela po načrtu, ki se sedaj pripravlja za izvedbo, 1200 bolniških postelj z vsemi specialnimi oddelki in inštituti, s katerimi mora razpolagati zdravstvena institucija, ki stoji na višku sodobne medicine. Prvi koraki za to so

že storjeni. Banska uprava se je odločila za veliko denarno žrtvo ter bo v okviru načrta za modernizacijo banovinskih bolnišnic predvsem takoj razširila in povečala mariborsko bolnišnico. Vsi tozadevni projekti so že izdelani, tako da bo mogoče s prvo pomladjo započeti z deli. Najprej se bo dovršil napol dograjen objekt, nato pa se prično dela na zgradbi drugih projektiranih poslopij, predvsem porodnišnice, centralne pralnice in kurilnice ter novega administrativnega in stanovanjskega poslopja. Z izvedbo tega načrta padejo vsa preko 100 let stara poslopja, ki so svoj čas služila bolnišnici in gospodarskim namenom in ki so danes v razpadajočem, nepopravljivem stanju, kvarče ves ugoden vtis sicer dobro urejenih notranjih zgradb. S tem pa bo pridobila tudi zunanjost vsega Magdalenskega predmestja, zlasti, ker se je tudi mestna občina odločila za regulacijo cest okrog Magdalenske cerkve.

Herwey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

»General Bonaparte in gospod Ouvrard sta oba mojstra, vsak v svoji stroki. Če vaš veleum obsega tudi Ouvrardovega ali je celo nad njim, bo on sam prvi priznal. Prav zato se bojim, da bi utegnili vaše izražanje pomeniti uničujočo sodbo. Gospod Ouvrard in prav tako tudi Bourienne sta s precejšnjim zaupanjem prehitela vaše želje. Mislim, da je vedno z velikim zaupanjem pričakuje, da bi mogel to delati tudi v bodoče.« Vincenc se je zadovoljno nasmehnul.

Napoleon ni bil nevoljen. Razlikoval je zelo dobro iskreno spoštovanje od prilizovanja. »Torej, gospod Nolte, prišla bova še do neke skupne podlage«, je še pripomnil. »Vi torej ne odnehate. Vse se tako zdi, kakor da vaše zanimanje za svojega prijatelja ni izrazeno samo v odstotkih. To govori za vas. Hočem še povedati, da gospoda Ouvrarda ne poznam od iste strani kot vas. Prav kakor moj dobri Bourienne, pravite, da je tudi gospod Ouvrard videl vnaprej moje načrte? Odgovorjam — nikdar brez lastnih načrtov, ki so sicer vedno trgovski. Priznati morate, da so nagibi vedno različni.«

Vsi, kar jih je bilo v sobi, so zdaj poslušali z neprikrito radovednostjo. Da si je Napoleon z največjim zadovoljstvom včasih privoščil banikanke, to je bilo znano in so vsi to radi videli. Razvedril se je zdaj nekoliko od svojega dnevnega napornega dela in mu je bilo posebno v zabavo, da se mu je posrežilo tako primerjati največjega finančnika v Evropi in svojega rahločutnega tajnika, da je bilo prvemu v škodo in sramoto. Ko je večkrat slišal imenovati svoje ime, se Bourienne ni mogel več držati, da ne bi sledil razgovoru. Le delal se je še dalje tako, kakor da piše, v lica pa je čisto zardel. Napoleon ga je pogledal in se na tihem zabaval.

»Torej, gospod Nolte, kaj boste odgovorili na vse to?«

»Nagibi, zaradi katerih oba gospoda služita vaš ekscelenci, morejo biti samo pošteni in pravični, je odvnil Vincenc, ki je bil že sit tega, da bi bil komu drugemu za tarčo, in je hotel pogovor končati.

»Oho, vi se mislite izmuzniti? Ali naj raje vprašam vašega dolgega prijatelja? Ali pa je on tudi bankir? Nikar naj ti ne bo nerodno, Bourienne«, je vzkliknil in se obrnil napol proti njemu. »Čemu pa si tako rdeč? Je suis sur que ce large monsieur — là vous fera la grande justice! — pustil je, da se je njegovo ravnilo s koncem zadelo v Antonia. Pogledal ga je. »Torej, monsieur?«

»Gospodu Bourienneu pač ni treba biti v zadregi, če se javno govori o nagibih, zakaj služu vam. Samo vaše veliko zaupanje mu je pognalo kri v glavo.«

191

»Predstavi mi gospoda, Bourienne. On ti je to zaslužil, je dejal Napoleon.

Vsem je kar nekoliko odleglo, ko je bilo končano to neprijetno zbadanje. Bourienne in Vincenc sta se umaknila vstran ter se polglasno razgovarjala. Na tajnikov migljaj sta izginila tudi oba pisarja in pustila na svoji klopi v kotu samo še ordonance.

»To je edina ura, ko si general privoščil nekaj prostega časa«, je pošepetal Bourienne Vincencu. »Lahko vam rečem, to je nekaj dobrodejnega za njegov štab. Toda če prav vidim, je tvoj prijatelj tudi na zaslišanju. General ima navado, da vsakemu človeku, ki se mu zdi zanimiv, dovoli, da se izpove do zadnjega, in ga nato pusti kot izžeto gobo na tleh. Ali naj še kaj dostavim; še vedno pričakujem sva. Upam, da bodo vaši konji še danes zvečer tu. Vse je namreč v vasi tako zasedeno, da bodo težko našli zanje kje kaj strehe.«

Bonaparte se je razkoračil pred Antonijem ter ga gledal izprašujoče. Ravnilo je držal prekrizano na hrbtu. Zdelo se je, kakor da bi bil mali učitelj poklical k sebi velikega šolarja.

»Osvobodite me pred svojo dolžino, monsieur«, je dejal in pokazal na stol. Tudi sam se je vsedel, raztegnil daleč svoje noge ter opazoval sprednje konce svojih škorenj. »Zdi se mi, da sem vas že nekje videl«, je nadaljeval, ne da bi umaknil svoj pogled s škorenj. »Vi ste zelo velik človek. Ste Anglež?« Šele zdaj ga je pogledal.

»Iz Livorna sem«, je odgovoril Antonio.

»Točno. Nekdo ste stali tam pri nekem oknu in me opazovali, ko sem se mudil spodaj na cesti. Poleg vas je bil nek človek, ki je imel obraz prav takšen kot kak fanatik.«

»To drži, mon general«, je dejal Antonio očividno osupel. »Fanatični obrazi na visokih oknih, približno tako daleč od mojega voza, kolikor lahko še doseže strel iz samokresa, vedno vplivajo name, monsieur. Imam jih navado, prav tako kot gospod Fouché, ugotoviti in ohraniti.«

»Nisem fanatik, mon général. In niti vaša ekscelenca niti vaš policijski minister nimata prav nobenega povišanja, da bi me zaradi česa imela na sumu«, je dejal Antonio, ne da bi si prizadeval, kako bi prikrikl svoje ogorčenje.

»Napačno me razumete, gospod Adverso. Nisem dejal, da ste vi imeli tedaj obraz kot kak fanatik. Kje pa je ostal tisti gospod s fanatičnim obrazom?«

»Pred kratkim se je ustrelil.«

»No, glejte, takšen človek mora vedno koga ustreliti. Vi ste torej iz Livorna?«

»Da.«

»Je oblika, ki jo nosite, tudi tam narejena?« je dejal mali vojak čisto mirno. Govoril je po italijansko in pogledal spet na svoje prste na nogi.

»Ne.«

»Kje pa?«

»V Gibraltarju. Toda pri vsem tem, gospod general, še vedno nisem Anglež«, je zagotavljal Antonio v očitni livornščini.

Nekaj časa sta potem govorila po italijansko. Ko se je Napoleono sovražstvo od Angležev nekoliko poleglo, njegovo slabo nagnjenje očividno ni imelo nobenega določnega cilja več. Tipal je le po zemljevidu. Zanimal se je za vse okoliščine in običaje v tistih krajih, ki jih je bil Antonio prepoznal. To je gotovo delal brez natelevanja. Antonio je kmalu zapazil, da mu misli Napoleon izkazati čast s tem, če ga porabi za živo orodje, ki ga je bil pripravljen pozneje spet vreči proč, čim bi postalo nezadovoljivo in dolgočasno. Ta igra s poznavstvi je bila tudi njemu samemu v zabavo, in zdelo se je, kakor da bi se med njima igral smehljaj soglasnosti. Moral je tudi obudovati duhovita in vedno pravilno postavljena vprašanja. Obenem je čutil, kako raste njegova samozavest, čimveč resničnih dejstev je bilo v njegovih odgovorih. Morda je bilo to tisto, kar je čutil Napoleon. On je vedno z vso vmeno iskal ljudi. Toda morda je bil čisto enostavno le radoveden kot navadno ali pa se je hotel zabavati. Antonio ni mogel točno reči. Prepričal se je le o tem, da se bodo ta vprašanja ponavljala toliko časa, dokler ne bo čisto izčrpan. Napoleon je hotel vedeti vse podrobnosti glede položaja v Gibraltarju, prav tako pa tudi o tem, kakšno je življenje v Havani. Opisovanje španskega guvernerja na Kubi mu je bilo še posebno v zabavo. »Dalje, ga je priganjal, »pripovedujte dalje — in spet ga je obsul s celo kopico vprašanj: »No, to sem mislil. In tako ste prišli v Afriko. Do Rio Pija? Kaj je to?«

»Eh, bien«, je dejal nenasično končno. Prej pa je še pustil Antonia, da mu je nekaj časa, ne da bi ga kaj prekinil, pripovedoval o trgovskih poslih v Afriki. »Dobro. Vidim, da ste moč krepke volje in stvaren. To je že zelo mnogo. Vedno je nekaj vredno, če kaj dosežemo, če se misli uresničiti. Večina ljudi običaj pri mislih in besedah. Težko je, misli in dejanja združiti. Storit, ki mislim — to se pravi, biti Bogu enak.« Udaril je z ravnilom po škornjih. Zdelo se je, kakor da je govoril sam s seboj. Nato pa se je v hipu močno nagnil naprej.

»Zato ne morem trpeti bankirjev, se je obrnil k Antoniu. »In če jih ne bom krotil, bodo čez sto let zagospodovali Evropi in vsemu svetu. Finančniki ne smejo imeti posla. Nikdar še niso ničesar ustvarili. So čisto pasivni ljudje. Predejo mreže, in vsak veter, pa naj bo vojna ali mir, jim naganja muhe vanje. Niso primerni in tudi ne spodobni se, da bi imeli moč v rokah. Kakšen zmisel pa naj ima moč, ki je vedno pri miru? To je le velikanska ostriga s trdim ščitom, s klobučasto vsebino. Ostriga ne more ničesar snovati, se ne more premikati — ne bride nikamor naprej.«

Od tu in tam

Za ravnatelja zagrebškega pokojninskega zavoda je bil s sklepom upravnega odbora postavljen dr. Zlatan Ružić, znani publicist in profesor na visoki komercialni šoli v Zagrebu. Dr. Ružić je po končanih študijah služboval v raznih državnih službah, kasneje pa v bankah in zadrugah organizacijah. Z njegovim imenovanjem je dobil zagrebški pokojninski zavod vendarle trdno osnovo, da bo lahko izpolnil svojo organizacijsko. Zagrebški zavod bo zaradi velikega števila zavarovancev močan gospodarski čimbenik v hrvaškem gospodarstvu.

Kar po dve vzporedni železnici bosta tekli v nekaterih delih Bosne. Zaradi naraščajočega prometa, največ zaradi razvijajočih se industrije, je morala Bosna dobiti tudi železniške širokotične proge. Najprej so se odločili za zgraditev širokotične proge od Sarajeva do Doboja. Dela trajajo že dve leti, a progo so izpeljali vstrice stare ozkotirne. Niso pa stare proge demontirali, temveč so jo pustili in do ostala v prometu kakor prej. Tako bosta dve progi tekli vstrice prave gotovo od Sarajeva do Zenice. Promet je tu tako razvit, da bosta obe progi imeli obilo prometa. Pa tudi drugod bodo pustili stare železnice. Zveze po Bosni pa se bodo izpopolnile še bolj, čim bo dovršena proga od Metkovića do novega pristanišča Ploče, za katerega je bilo odobrenih skoraj 120 milijonov dinarjev.

Manifestacije ob nastopu nove vlade so priredili v Nišu navdušeni pristaši predsednika vlade Dragiša Cvetkovića. Cvetković je kakor znano poslanec niškega okraja, prej pa je bil večkrat tudi niški župan. Ko je prispela vest, da je bila sestavljena nova vlada, se je zbralo na ulicah več tisoč manifestantov, ki so vzklikali novi vladi, še bolj pa predsedniku Dragiši Cvetkoviću, ki je zaradi velikih zaslug za mesto tamkaj zelo priljubljen. Zlasti je bilo pri manifestacijah številna zastopano delavstvo.

Zdravilo proti svinjski kugi je baje iznašel neki svinjerejec iz okolice Bielovarja. Svinjska kuga je velika nesreča za ljudi, zlasti pa za kmeti, ki si v primeru epidemije bolezni ne more nič pomagati. Živinozdravniki so svinje, še preden so kazale znake obolenja, cepili, med tem ko pa obolenim živalim niso mogli nič več pomagati. Ivan Ljubojević pa je našel v Dalmaciji neko rastlino, iz katere se izceja mlečnat sok. Ta sok je pomešal s toplim sokom divjega kostanja in dajal svinjam. Vse obbolele živali so po treh dneh začele jesti, še nekaj dni nato pa so popolnoma ozdravele. Tudi njegovi prijatelji so preizkusili zdravilo in ugotovili, da je učinkovito. Ljubojević je poslal svoje zdravilo Higienemu zavodu v preiskavo, vendar pa se preiskava ne more izvršiti prej, dokler se zdravilo ne preizkusi komisijsko na treh bolnih živalih.

Neprijetno zgodbo z mladim dekletom je doživel 67letni kmet Sava Marković iz okolice Kragujevca. Prignjal je na sejem kravo in jo za 2700 dinarjev prodal. Nameraval je kupiti konja in že sklenil kupčijo. Preden pa sta s prodajalcem udarila v roke, sta morala pogodbo seveda zaliti. Stopila sta v gostilno in naročila pijačo. Razigrani kmet je povabil k mizi mlado dekle in se z njim veselil. Pijani je legel spet. Ko se je pa zbudil, ni bilo v njegovem žepu niti dinarja več. Izmaknilo mu jih je dekle in jih skrilo. Kajti čim je jo policija prišla, ni našla pri njej ničesar. Ves obupan se je Sava odpravil domov in bo čakal, da mu policija pomaga iz težke zagate, v kateri so ga spravile preveč zapeljive oči prevečane tatice.

Krivo so se končala nogometna tekma med dijaki dveh gimnazij v Subotici. Dijaki imajo vsako nedeljo navado igrati prvenstvene tekme. Tako tudi preteklo nedeljo. Kakor ni nič nenavadnega, če se starejši nogometaši vzajemno drug drugega obreajo, tako ni čudno, če so se po mnogih zgledih sporekli tudi dijaki. Dva sta bila najbolj huda. Iz jeze je eden spaknil drugega, a ta je potegnil dečji samokres in ustrelil tovariša v hrbet. Rana sicer ni bila smrtna, pa vendar nevarna.

Na otroško zibelko se je obesila žena pančevskega trgovca Deziderija Freuda. Zadnje tedne je Emilija začela kazati znake nenavadne potlosti in zaprtosti samo vase. Na vprašanja moža in otrok sploh ni odgovarjala. Zdravnik je ugotovil, da je nastopilo živčno razkrojenje in je hotel ženo začeti zdraviti. Ko pa je Freud odšel za kratek čas od doma, si je žena končala življenje na ta način, da se je obesila na otroško zibelko v sobi.

Svojega tovariša kočijaža je umoril Mita Božin iz Zemuna. Popoldne je kočijaž Mita Nešković pripeljal v gostilno nekega pijanca, ki ga je vozil voo noč in vse popoldne od gostilne do gostilne. Veselila sta se mizo, nasproti njima pa je sedel Mita Božin, katerega so poznali vsi kot izčistača in pretepača. Že od prej sprta, sta se oba kočijaža začela zbadati. Preprij je prekinil eden od gostov, ki je predlagal, naj vsi skupaj sedijo za eno mizo in se pobotajo. Tako se je zgodilo, dokler se kočijaža spet nista sprla. Božin je pograbil stol in tovariša pobil na tla. Preden pa je mogel kdo od prisotnih kaj preprečiti, je napadalec potegnil še nož in prerezal Neškovića vrat. Morlica so prijeli in zaprli ter bo moral odgovorjati že za drug umor. Zaradi prvega je sedel v ječi dve leti.

Čudak, ki se že 38 let ni premaknil iz svoje hiše, živi v elavonaki vasi Lisina pri Daruvarju. 72letni stari Peter Fiorelli ima sicer lepo posestvo, vendar pa mu ga žena obdela le toliko, kolikor ga more, ostale njive pa uporablja za brezplačno kmetje. Pač pa ima Fiorelli doma na podstrešju urejeno sobico, tako kot neke vrste zvezdarsko opazovalnico. Na sredi pa ima čeber vode, v katero se ponoči upre mesec. Vsak mesec se zbero pri njem kmetje, a Peter jim iz zvezd in lune prorokuje bodočnost. Zanimivo je, da za svoje sporočke ne zahteva nobene nagrade. Pa tudi iz svojevrstnega razloga se je pred 38 leti odločil, da svoje hiše ne bo zapustil. Takrat so ga prijeli neki roparji in ga odgnali v gozd. Tam je videl, kako so mučili roparji svoje žrtve. Posrečilo se mu je pobegniti, ohemem pa je zaobljubil, da ne bo nikdar več stopil v svet, ki pripravlja človeku toliko skrivnih nevarnosti pri vsakem koraku.

Po pridetih letih se je vrnil v domovino musliman Hadib Jakubović iz Doline pri Tuzli. Ko je Avstrija zasedla Bosno, se je Hadib poslovl od svojih domačin in s Turki pobegnil v Turčijo. Od tam se je oglasil le enkrat, narkar so se piemene zveze prekinitile. Doma so bili prepričani, da je Hadib umrl. Pred nekaj dnevi pa se je v vasi pojavil starček, ki je povpraševal po Jakuboviću. Poklicali so hišnega gospodarja, kateremu je prišel razlagal svojo življenjsko zgodbo, dokler se gospodar ni prepričal, da je prišel nihče drugi kakor njegov brat Hadib. Po petdesetih letih življenja v prostovoljnem izgnanstvu se je Hadib vrnil na rojstni dom gnan od edine želje, da bi umrl in bil pokopan v domači zemlji.

Za 90 letnjo smrti Franceta Prešerna

Kako je bil odkupljen in kakšen bo v bodoče Prešernov rojstni dom

Skoro 100 let po smrti največjega slovenskega pesnika smo se odločili, da ohranimo rodno hišo moža, ki je dal našemu jeziku veljavo, kakršna gre obilu kulturnega naroda, hišo moža, čigar ime bo slovelo, dokler bo živel narod, iz katerega se je rodil, moža, ki bi zaradi svojega duševnega bogastva preživel celo katastrofo, ki bi slovenski narod uničila. Toda, če pojemo slavo ljudem, ki pušajo za seboj lahko pisane strani, kako ne bi ohranili vsaj rojstni dom tistega, katerega so rojenice v zibelki določile, da bo mali narod dvignil duhovno iz nič ob bok drugemu močnejšemu številnejšemu in kulturnejšemu ljudstvu. Njegova duhovna zapuščina je tako bogata in lepa, da se še nismo priklopali tako daleč, da bi jo do dna spoznali. In prav to spoznanje njegove veličine je nas Slovence vodilo, da smo začeli skrbno zbirati vse, kar je bilo v zvezi s Prešernovim življenjem in njegovim delom. Iz želje, da bi poznejšim rodovom ohranili kar mogoče nepovržen in svež sponin na Prešerna, se je rodila tudi misel, da bi njegovo rojstno hišo, ta pristni gorenjski kmečki dom odkupili in preuredili v nekaj Prešernov muzej.

Pisatelj Finžgar je na večeru Prosvetne zveze v Ljubljani razložil, kako je prišlo do pobude za nakup Prešernovega doma, kako je stvar napredovala, bila izvedena in se še vrši.

Pisatelj Finžgar je že leta 1936 predaval o Prešernu v okviru P. Z. in je sprožil misel, da bi Prešernovo hišo odkupili, da bi kraj, kjer se je pesnik rodil, postal kulturno romarski kraj slovenskega naroda. Sestavil se je odbor, katerega cilj je bil samo odkup Prešernove rojstne hiše. Ta odbor so tvorili rektor ljubljanske univerze dr. R. Kušej kot predsednik, pesnik Oton Zupančič kot zastopnik PEN-kluba, prof. dr. Fr. Kidrič kot zastopnik Znanstvenega društva in kot raziskovalec Prešernovega dela, dr. L. Sušnik kot načelnik prosvetnega oddelka banske uprave, dr. D. Lončar kot predsednik Slovenske Matice, dr. F. K. Lukman kot predsednik Leonove družbe, prof. F. Koblar kot zastopnik Sloven. pisateljskega društva in pisatelj Fr. S. Finžgar kot blagajnik, ali kakor je sam rekel kot »tabharar«. Ta odbor je začel razmišljati, kako bi prišel do denarja, da bi mogel misel uresničiti. In v tem iskanju denarnih sredstev je prišlo okoli mladin na pomoč, rod nemanicev — študentje in šolarji.

Prvi, ki so poslali svoje belice, so bili mariborski dijaki, na pobudo prof. Novaka O. Poslali so nad 300 din. Tako je bil storjen prvi korak. Potem je šlo naprej. Ko so v Celju zborovali učitelji, so nabrali 600 din, akademiki na tečaju v Bohinju pa so poslali nad 500 din. Cesar bogastvo ni hotelo zmociti, je zmogel idealizem in revščina.

Tako je odbor prišel na misel, da bi preko banske uprave naprosil vse učence in učitelje vseh šol v Sloveniji, da s združenimi močmi naberejo potrebni denar. Inspektor Dolenc je pomagal, kar je le mogel. Ugotovili so, da je šolske mladiine v Sloveniji okrog 200.000. Če bi dal vsak dinar, bo kar lepa vsota. Šolam so poslali okoliščno a prošnjo, da naj vsak prispeva po svojih močeh, nikakor pa ni nikdo primoran dati. Koj pa so se pojavile težave. Učiteljstvo, ki je prirejalo vedno kake zbirke, pa le malokdaj ali pa nikoli za našo zgolj slovensko stvar, je v začetku odpovedalo. Stvar se je preobrnila in je potem tudi učiteljstvo pridno pomagalo. Našla pa se je bela vrana, neka učiteljica, ki je otrokom rekla, da naj si za tisti dinar kar bononov kupijo. Če je to rekla pri zavesti, je gofovo ni besede, ki bi bila dovolj ostru zanj.

Banovina je izdelala načrte za novo hišo, kajti ona budno pazi, da se ohrani pri novih zgradbah, zlasti na Gorenjskem, kjer turizem ne dela ravno prevelikih uslug naši narodnosti, bistvo naše domače, slovenske hiše. Novo hišo je hotela postaviti tako, da bi bila kar najbolj v duhu Prešernove rojstne hiše. Toda gospodinja, poročena Vovk in sedaj vdova, ni bila zadovoljna. Hotela je lepo, moderno hišo. Načrt so preuredili, vendar pa je slog pristno slovenski.

To dejstvo je značilno. Vendar pa tega niso krivi ljudje, ampak šola, sistem, ne učiteljstvo. Kajti kdo je našega otroka zdaj petdeset let nazaj opozoril kdaj na lepoto, pomen in vrednost naše narodne ornamentike in sloga.

Sole so nabrale 151.759 din. Vsa zbirka pa je dala 187.175 din. Od gimnazij je nabrala največ III. drž. gimn. v Ljubljani 4.589 din, od ljudskih šol pa Jesenice. Darovali so še mnogi drugi dobrotniki, od katerih pa je najbolj značilno to, da je darovala kuharica Kati Gregoričeva 500 din, brežniška rojalkinja Jera Roti Zupan dva dolarja in prof. Regen na Dunaju 800 din. Pa tudi drugi: Slovenci iz Srbije in inozemstva so priredili zbirke in poslali denar. O vseh darovalcih, šolah in privatnikih bo izšla posebna brošura.

Nova hiša je veljala 184.429 din, ostanek pa bodo uporabili za pleskanje.

Kaj pa s staro hišo? Ker je mladina zgradila novo, naj stare popravi — starina. Stara hiša bo popravljena tako, kakor je bila »hiša očetov« takrat, ko se je Prešeren rodil in v katero se je pesnik s svojimi mislimi in domotožjem tako rad vračal. Streha bo šla stran. Opeko, izdelano na roko, temne barve, je že preskrbel g. Finžgar. Ograja pri sploščnicah (gl. sliko) je pokrita z betonom. Beton bodo odstranili in ga nadomestili s kamnom. Okna so ista, razen dveh, ki bosta restavrirani. Mreža pri oknih je tudi stara. Klopi, čelešniki in drogovci pri peči, to bo vse staro. Peč bo sicer nova, vendarle v smislu in slogu tedanjih naših peči in so modnice že vili. V stenahki omarih bodo Prešernovi spisi, pokriti s šipami. V vežo prite menirga, ki ima še baročne noge, v hišo pa kolovrat, stara miza in postelja. Originalna pa bo ura, ki je tiktakala takrat, ko so rojenice mlademu Francetu v zibelki plele niti usode in pa zibka, v kateri je Prešeren užival še mirne sanje svojega prvega življenja. Takole pot je ta zibka preromala:

Ko so bili Prešernovi otroci očeta Simna odzibani, so zibko kot nepotrebno šaro spravili na podstrešje. Ko se je pa hči Prešernove sestre Mine omožila v Zirovnici, so fantje, ki so vozili za to nevesto balo, pravzaprav iz neke nagnovitosti dejali na voz tudi to staro zibko iz podstrešja. Ponekod je namreč še stara navada, da fantje, ki vozijo balo, priložijo še kakšno reč, rekel bi na skrivaj. Tako je prišla zibka v Zirovnico k družini Kajdževih. Od te hiše je prav na podoben način prišla k sosedu Triplatu v Zirovnici. Vse te matere pa so otrokom vedno pripovedovale, da je to tista zibka, v kateri se je zibal »dohtar Francet«. Od tod je zibka prišla v hišo delavca, katerega žena Amalija, pravničinja Prešernova, si je zibko izposodila, ker za svojega otroka ni mogla kupiti otroškega vozička. Tu jo je g. Finžgar dobil in odkupil. Zibka dokazuje po slogu in lesu, da je remini iz tiste dobe in da nas izročilo ne vara. Ura pa je naredila tole pot:

Stensko uro, ki jo je imel pesnik v Kranju v svoji pisarni, je dobila njegova, pri njem bivajoča sestra Katra. Ta jo je kot poročno darilo dala svoji

nečakinji, ki se je primožila v Mošnje k Pestotnikom, kjer jo je pisatelj Finžgar dobil.

V veži bo plošča, po načrtu Plečnikovem in na njej verz Otona Zupančiča: »Iz veka v vek, iz roda v rod, krvi gre tek, duh išče pot«. Na njej bodo imena Prešernov, duhovnih delavcev in gospodarjev. Tam boš bral imena tiste krvi, ki nam je dala največjega duha, ki ga še nihče ni dosegel in ki je za svoj narod živel, trpel in umrl.

Prešernova rojstna hiša bo torej popravljena kar mogoče v prvotni obliki, opremljena s pohištvom v slogu iz Prešernovih časov. Tudi okolica se bo primerno uredila. V hiši bo stanoval samo oskrbnik. Hišo samo pa prevzame banovina v svojo last in jo bo oskrbovala.

Denarja za prenovev Prešernove hiše še manjka. Knjižgarna »Nova založba« in »Tiskovna zadruga« v Ljubljani sprejemata darila. Vsakdo, ki boš te vršice bral, bodisi star ali mlad, daj svoji obulus in oddolži se spomnu tistega, ki nas je kot narod pravzaprav ustvaril. Spomni se pa tudi plemenitega dejanja naše mladine. Pojdi in stori tudi ti tako!

Športne vesti

Na svetovnem prvenstvu v lednem hokeju je naša reprezentanca odigrala včeraj tolažilno tekmo z Belgijo. Rezultat tekme je bil 3:3. Ta polovičen uspeh je hkrati tudi edin uspeh naših hokejistov v Curihu. Sicer se pa tekme za svetovno prvenstvo nadaljujejo. Pri nadaljnjih tekmah nimamo več tako hudih razlik med posameznimi državami kot so bile v prvem kolu. Tako so bili včeraj naslednji rezultati:

Češkoslovaška : Nemčija 1 : 1.

Amerika : Madžarska 3 : 0.

Švica : Poljska 4 : 0.

Kanada : Anglija 6 : 0.

Zadnja tekma pa je ob koncu druge tretjine prekinjena.

V »Ilustrovanih športskih novostih« pripoveduje »Šjor Pjero« ali »Čika Pera« v šaljivem tonu o poteku zadnjega obnega zhora Jug. nog. zveze v Belgradu. Na vprašanje, kako so se na tem obnem zboru držali Slovenci odgovarja:

»Ko? Brača Slovenci? Lipol! Oni su samo govorili: denar ljubljanskemu podsavezu! Ne briga nas koliko savezov bo, glavno je, da denar ostane pri nas. Taksa za verifikacijo ostane nam... Dosad ste nam vzeli vse! Onda dalje: tista taksa, tisti ovi, tisti oni... I uvek svaki od njih zapira istu pisnu... Pripominamo samo, da ni naša zahteva samo v nogometnem športu ampak tudi v vseh drugih stvareh. Nekdo bi morda dejal, da smo strašni materialisti.

Isti športni tednik je tudi hvala Bogu zaključil dolgovezo, brezplodno, mestoma naravnost otroško smešno polemiko, kateri lahkoaletski klub v državi je najboljši ali ljubljansko Primorje ali zagrebška Concordija. Za zaključek je v listu še izjavil bivšega tekača Gabrška o motivih njegovega izstopa iz Primorja. Pripominjam samo toliko: kolikor imamo umazanega perila doma, ga bomo oprali doma in ga ne bomo hodili razobešat v Zagreb. Take izjave zagrebškim časnikarjem ne bi smel dajati nihče.

Tony Galento, bodoči svetovni boksarski mojster, kakor ga imenujejo Amerikanci, je v četrti rundi knock out premagal Natie Browna. Leta 1935. je istega Browna Joe Louis premagal le po točkah.

Poziv slovenski javnosti

V zadnjem času se je v naši javnosti začela živahneje razpravljati o socialnem zavarovanju ljudstva, predvsem kmečkega. Z ozirom na predloge, da bi se za kmečko ljudstvo uvedlo zaenkrat samo starostno zavarovanje ter na trditve, s katerimi se skušajo ti predlogi opravičiti, češ da bi bolniško zavarovanje zahtevalo preveč denarnih sredstev, zaradi česar zaenkrat ni izvedljivo — čuti podpisana organizacija, ki je prva stavila slovenski javnosti zahtevo tudi po bolniškem zavarovanju vsega slovenskega revnejšega ljudstva, dolžnost, javno ugotoviti sledeče:

1. Bolniško zavarovanje za kmečko ljudstvo naj bi po našem predlogu obsegalo samo brezplačno zdravniško pomoč, brezplačna zdravila in brezplačno zdravljenje v bolnišnicah, a nikalnih bolniških podpor, kot jih prejemajo n. pr. zavarovani delavci.

2. Poslovanje ljudskega bolniškega zavarovanja naj bi izvrševale občine, tako da ne bi bil potreben nikak poseben upravni aparat.

3. Ker so vse bolnišnice v Sloveniji razen obče državne v Ljubljani last banovine in ker je v Sloveniji že precejšnje število zdravstvenih občin z občinskimi zdravniki in je nastavljenih tudi že precejšnje število banovinskih zdravnikov, smo prepričani, da bi se dalo v okviru banovine ljudsko bolniško zavarovanje izvesti dogovorno z upravo obče državne bolnišnice v Ljubljani. Treba bi bilo samo te ustanove pomožiti, izpopolniti, organizirati in povezati za enotno delo, doseganje mejo upravičencev za brezplačno zdravniško pomoč pa odpraviti, ker si vsak premožnejši rad vzame privatnega zdravnika.

4. Prepričani smo, da bi za kritje stroškov takega ljudskega bolniškega zavarovanja radi prispevali v obliki banovinskega doklad po svojih močeh vsi revnejši prebivalci Slovenije, pa tudi vsi premožnejši, ki se zavedajo, da je bodočnost naroda le v zdravem ljudstvu in da je umrljivost kmečkega prebivalstva Slovenije skoraj polovico višja kot pa v mestih ter da je temu vzrok izostanek zdravniške pomoči.

5. Razen splošnega bolniškega zavarovanja »matramo za najpotrebnejše neugodno zavarovanje, ki bi se isto tako moglo organizirati preko občin, ki bi iz posebnih proračunskih postavk dajale podpore najpotrebnejšim invalidom in onemoglim.

6. Smatramo, da je prvenstvena potrebnost ljudskega bolniškega zavarovanja dokazana tudi s tem, ker je delavsko bolniško zavarovanje vpejano že pred 50 leti, dočim se je starostno uvedlo šele v zadnjih letih.

Zaradi vseh navedenih dejstev pozivamo vsa oblasiva, vse ustanove in vse organizacije, ki hočejo koristiti slovenskemu ljudstvu, da se zavamejo za takojšnjo uvedbo splošnega bolniškega zavarovanja slovenskega, predvsem kmečkega ljudstva.

V Ljubljani, dne 27. januarja 1939

Zveza absolutov kmetijskih šol drav. banovine v Ljubljani.

Ovsenik Jan, predsednik. Zolnir Ivo, tajnik.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer	Temperatura v C°	Relativna vlaga v %	Veter (smet, jakost)	Pada-vine	
					m/m	vrsta
Ljubljana	776,2	6,5	40	92	0	—
Maribor	775,2	5,8	34	90	0	—
Zagreb	775,1	8,0	50	90	3	ENE ₁
Belgrad	773,7	4,0	30	90	7	W ₂
Sarajevo	773,0	10,0	70	90	0	—
Vis	769,1	13,0	90	90	0	NE ₂
Split	767,3	13,0	100	00	2	ENE ₂
Kumbar	767,2	17,0	50	70	5	N ₂
Rab	770,3	17,0	100	40	0	—
Dubrova	767,7	20,0	130	30	0	ENE ₂

Vremenska napoved: Zjutraj megleno, čez dan jasno in slaboizolirano vreme. Najnižja toplota zraka na letališču — 6,5 stopinj Celzija.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: Iz noči do 10.20 je bila zelo gosta in nizka, dalje do 11 pa srednjegosta megla. Ob 11.10 se je pričela megla naglo redčiti; ob 11.15 je skozi njo posijalo sonce, vendar pa se je zgubila šele ob 12.10. Popoldan se je zjasnilo in je tako ostalo ves čas, tudi zvečer in ponoči.

Koledar

Danes, sredo, 8. februarja: Janez Mat.

Četrtek, 9. februarja: Apolonija.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kural, Gosposvetska c. 10; mr. Bohinec, Rimska c. 31.

Važen popravek. V poročilu o potrošnji piva pod naslovom »Mala Velika Ljubljana« se je vrnila pamota. Lani je Velika Ljubljana izdala za pivo 7.520.805 din, ako računamo liter piva na debelo 9 din.

Feden roditeljskih večerov za Bežigradom. Drevi predava g. Miroslav Zor: »Načela vzgoje in pouka v šoli«. Predavanje bo ob 8 zvečer. — Vstopnine ni.

Zveza šoferjev v Ljubljani opozarja vse žlane, da potrebuje orožniško poveljstvo in Ljubljani več šoferjev z vsemi dokumenti, usposobljenih za vožnjo z avtomobili, kaminoni in motorji. Za podalke se zglasite na orožniškem poveljstvu, Cesta 29. oktobra.

Prosvetno društvo Trnovo. Na XI. rednem prosvetnem večeru drevi ob 8 v društveni dvorani Karunova ulica 14, bo predaval prof. Valter Bohinec, po naslovom: »Priroda in človek ob Sredozemskem morju«, predavanje bodo pojasnjevale številne skoriptne slike.

Medeni teden

priredi Slovensko čebelarstvo društvo v Ljubljani, Tyrševa cesta 21 od 6 do 11. februarja. Brezplačna razstava in pokušina medu in medice. Prodaja konrolirane medu znamke »Medved« po znatno nižjih cenah. Vabljeni vsi ljubitelji medu in medice.

Pozor smučarji! Frantičkanška prosveta M. O. v Ljubljani priredi drevi ob 8 v frantičkanški dvorani športnoskopično predavanje »Lepota in koristi smučarskega športa«. Ob krasnih naravnih slikah govori dr. Ivo Pirč. Predprodaja vstopnic po enotni ceni 3 din v pisarni Pax et bonum v frantičkanškem prehodu. Lep večer za naše smučarje! Smuk!

Bežigradsko prosvetno društvo ima svoj VII. prosvetni večer v četrtek 9. februarja ob 8 zvečer v Mavričevi dvorani (poleg kavarne Majcen na Tyrševi cesti). Na sporedu je domača fantovska pesem, deklamacija in zanimivo predavanje: O špiritizmu. Predava g. p. dr. Roman Tominec.

Tečaj za mlade matere in odrasle dekleta v zavodu za zdravstveno zaščito mater in deca v Ljubljani (Dejji dom kraljice Marije) se bo pričel v sredo 15. februarja 1939 ob 17 (5) popoldne. Tečaj bo trajal 12 ur, in sicer vsak ponedeljek in sredo od pol 5 do 6 popoldne ter je brezplačen. — Prijave se sprejemajo v dopoldanskih urah v imenovanem zavodu ali telefonsko na številko 44-71.

Poklicnim šoferjem! Na razna vprašanja poklicnih šoferjev glede znižanja banovinske takse na vozna dopustila obvešča Zveza šoferjev dravske banovine vse tovariše, da se z intervencijo pri banški upravi ni dosegel željen uspeh. Vsi poklicni šoferji, ki še niso vložili prošnje na bansko upravo za znižanje takse na vozno dopustilo, naj isto takoj vložijo, in sicer ne kot posebno prošnjo, temveč naj prilepijo na tiskovino, katero so dobili od policije ali okrajnega glavarstva za prijavo podajanja voznega dopustila poleg državnega kolka za 10 din tudi banovinski kolček za 10 din, in epodaj pripišejo: Prosim Kraljevo bansko upravo, da mi dovoli znižano takso na vozno dopustilo, katerega že uživam od leta... (tu je treba navesti leto, od katerega so plačali znižano takso na vozno dopustilo). — Zveza šoferjev dravske banovine.

Rejee malih živali, februarška številka je izšla s sledečo vsebino: Kužne bolezni perutnine, Umetno valenje, Sivi in beli ovnač, Razstava kanarčkov, Navodila za gojitelje kanarčkov, Naša koza Brina, Naše gospodinjice, Društvene vesti, Drobni, Po tujem svetu, Posvetovalnica, Rejski striček, Za smeh in kratak čas, Tržne cene, Vsak mesec ena. Letna naročnina samo 30 din. Naroča se pri Zvezi, Ljubljana, Karunova ulica 10.

Uprava električne cestne železnice obvešča potnike, da je uknila postajališče pri Orlovi ulici na Dolenjski cesti. Vozovi bodo ustavljali pri dolenjski mitnici in obeh smereh vožnje. Dalje se opuete postajališče na Šmartinski cesti pri Bolgarski ulici, ki se preloži na križišče Masarykove, Šmartinske in Jenkove ulice.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.

Sreda, 8. febr.: »Hollywoode«. Red sreda. Četrtek, 9. febr.: »Žene na Niskavurju«. Petek, 10. febr.: zaprt. (Gostovanje v Hlapci).

OPERA — Začetek ob 20

Sreda, 8. febr.: »Ljubavni napoj«. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. Četrtek, 9. febr.: »Frasquita«. Red Četrtek. Petek, 10. febr.: Gostovanj eplezne skupine Dri Dja. Izven.

Mariborsko gledališče

Zgodba, ki jo je pripovedoval nekdanji sluga nadvojvode Rudolfa

Edina priča mayerlinške žaloigre

Mnogo se je govorilo in ugibalo o življenjski drami nadvojvode Rudolfa in baronice Marije Večere, ki sta tako tragično končala. Nihče ne ve nič natančnega in zanesljivega, vse je zavito v neko čudno, nerazrešljivo skrivnost. Te dni je nek angleški časnikar objavil zgodbo, ki mu jo je pred leti pripovedoval ob časi vina na Dunaju nekdanji sluga nadvojvode Rudolfa. Ta človek, Lokesch po imenu, je temu časnikarju takole pripovedoval:

»Kakor sami veste, se je in se bo še mnoga govorila o tej tragediji. Toda verjemite mi, vse skupaj ni nič res. Jaz sem edina neposredna priča te žalostne zgodbe. Pa še eden je bil, ki je bil navzoč v tej tragični noči: grof Joseph von Hayos, ki je pa že pod zemljo.

Zadnja prestolonaslednikova noč

Bilo je v torek 29. januarja l. 1889. Nadvojvoda Rudolf je bil povabil na lov v Mayerling princa Filipa Koburskega in grofa J. von Hoyosa. Prvi je došel koburski princ, ki sem ga peljal v sprejemnico. Nadvojvoda je bil zelo slabo razpoložen in nisem prav nič verjel, da se bo lov sploh vršil. Se preden je utegnil princ odločiti svojo težko suknjo iz kožuhalne, se je nadvojvoda že pojavil na vratih salona. Brez pozdrava mu je razburjen rekel: »Dragi moj Filip! Prosim te, stori mi uslugo; vrni se takoj na Dunaj in obvesti cesarico, da se zvečer ne morem udeležiti družinskega večera. Tukaj me nekdo pričakuje in ne bi rad vzemiral svoje matere.« Princ se je zelo čudil, vendar pa ni rekel niti besedice in je takoj odšel.

Medtem ko sem jaz pripravljaval v jedilnici potrebno za obed, je prišel grof Hayos. — Zelo čudno in nenavadno pa se mi je zdelo, da baronica Večera, ki je bila tu že dva dni, ni prišla na spregled in da je nadvojvoda ni z nobeno besedo omenil napram svojem prijatelju. Nadvojvoda in grof sta se pogovarjala do 10 zvečer. Ko sem ju strežal, sem vjel zelo zanimiv pogovor in nikdar še nisem videl, da bi bil nadvojvoda tako nervozen in tako zaupljiv v svojem pripovedovanju, kakor ta večer.

Bridko se je pritoževal nad nespravičljivim značajem očeta, s katerim je imel prejšnji večer zelo buren razgovor. Ko je cesar zvedel o njegovi zvezi z mlado baronico, mu je oponašal lahkomišljeno življenje. Nadvojvoda je bil še ves potrt od bridkosti, ki ga je čisto potrla. Njegovi ženi, princzini Stefaniji, se je posrečilo cesarja prepričati, da bi bila ta zveza za dvor velika sramota in da bi dinastija trpela na ugledu in časti, če bi še dalje prenašala ljubezenske dogodivščine njenega moža s šestnajstletno baronico.

Usodna noč

Bila je jasna, mrzla zimska noč. Sneg je pokrival romantične dunajske gozdove. Spal sem ne daleč od gospodarjeve sobe. Naenkrat sem se zbudil zbog močnega poka. Prebujen iz sna, ni-

sem vedel, od kod naj bi pok prišel. Mislim sem, da je ustrelil kak lovec. Vstal sem — manjkalo je nekaj minut do šestih — se hitro oblekel in šel po tihoma do nadvojvodove sobe. Bil sem čudno vznemirjen. Potrkal sem na vrata, pa ni bilo nobenega odgovora. Potrkal sem vnovič, zopet nič. Poln temnih slutenj sem odšel po grofa Hoyosa. Začela sva ponovno trkati, toda bilo je popolnoma tiho. Tedaj sva razbila vrata. Nikdar ne bom pozabil prizora, ki sem ga videl. Bilo je grozno. Nadvojvoda in baronica sta nepremično ležala na postelji. Nadvojvodov obraz, čelo in srajca, vse je bilo oškrobljeno s krvjo. Svinčenka mu je bila zdrobila lobanjo. Nisem pa opazil, da bi bila baronica kaj ranjena. Njene prekritane roke so počivale na šopku rož. Zoprni duh po sveči, ki je zgorela do konca, se je mešal z vonjem cigaret in polnil sobo.

Razvozljana skr vnost

Ure, ki so sledile, so bile najtežje, kar sem jih v svojem življenju doživel. Grof Hoyos je takoj odšel na Dunaj, da je cesarja obvestil o nesreči, jaz pa sem čuval trupla. Neskončno dolgo so bile te ure. Bilo je grozno videti, kako je nadvojvodova desnica omahnila čez rob postelje in krčevito stiskala samokres. Mojo pozornost pa je

Deželi, kjer se zemlja neprestano trese

„Ali bo letos kaj hujših potresov, o tem me vprašajte 31. decembra 1939 opolnoči...“

Zadnjič so časopisi obširno pisali o strahoviti katastrofi, ki jo je povzročil v ameriški državi Čile silen potres. Objavljali so tudi slike, ki kažejo žalostno razdejano, Računajo, da je pri tem zadnjem potresu v Čile izgubilo življenje okoli 90.000 ljudi. Prerokovanja, v kateri je sicer malo kdo verjel, so se slučajno enkrat uresničila. Učenjaki so namreč prerokovali, da bo leto 1939 leto potresov, posebno v Čile. Zadnji potres v tej državi, ki bi se dal vsaj deloma primerjati z letošnjim, je bil leta 1906. Tudi tedaj je bilo ogromno človeških žrtev. Po mestih, ki jih je razdejal potres, so razsajali strahotni požari, med ljudstvom pa so se razpasle razne nalezljive bolezni.

Čile in Japonska v ognjeniški zvezi

Od leta 1906 je bilo samov državi Čile dvanajst večjih potresov. Pred sedmimi leti je bil potres tako močan, da so ga občutili na prostornem ozemlju 80.000 kv. milj. potresni valovi pa so šli dvakrat okoli zemlje. In že naslednje leto potres tej deželi spet ni prizanesel. Istočasno pa je nastal tudi na Japonskem. Učenjaki so bili tedaj celo trdno prepričani, da sta ti dve deželi v nekaki ognjeniški zvezi. Istočasno pa je nek ameriški geolog začel trdit, da se ameriški Andi (gorski hrbet, ki se vleče približno 15.000 km čez vso Severno in Južno Ameriko) na vzhodni strani

vzbudil nož za britje, ki je ležal na preprogi ob postelji in je bil še krvav. Jaz mislim, da je ta nož igral veliko vlogo pri tej tragediji. Niti sodne, niti zdravniške preiskave, niti vse mogoče domneve niso razvozljale noževe skrivnosti. In resnica? Evo je!

Baronica je nadvojvodo zelo ljubila in prav v isti meri je bila nanj ljubosumna. Imela sta buren razgovor, ki se je končal tako, da je ona pograbila za nož. V strahu, da bi izgubila svojega draga, se je vrgla nanj in ga lahko ranila. Gotovo se čudite, ko slišite, da je bil to vzrok njegove ljubosumnosti. Med preiskavo sem to stokrat povedal, pa so rajši skrivali... Resnici na ljubo moram povedati, da je nadvojvoda večkrat srečal deklico, ki je bila izredno lepa. Bila je preprosta meščanka Mici Hauser, ki je bila v službi pri tiskarju za izdelovanje oblek Jungman na Dunaju, kjer je pomerjala narejene obleke.

Jaz mislim takole: nadvojvoda, prevaran v svojih političnih ambicijah, zasledovan po upnikih, v vednem prepričanju svojim očetom, nesrečno oženjen, odločil se je temu, kar mu je od svobode ostalo, je sklenil, da se bo končal. Ko se je za to odločil, pa ni mislil potegniti baronice za seboj. Čisto slučajno in zaradi burnega razgovora, ki sta ga imela med seboj, je nadvojvoda streljal na baronico, potem pa je orožje naperil vase.

To je skrivnost te tragične noči. Ta skrivnost pa je tudi prvo dejanje razsula tisočletne habsburske dinastije.

Saj ga ne boste poznali, če vam ne povemo, da je to filmski igralec Hans Moser.

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 6. febr.: 12 Iz zvočnih filmov (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Havajske kitare in wurliške orgle (plošče) — 14 Napovedi — 15 Mladinska ura: Glasbeno predavanje (g. dr. Anton Dolinar) — 16.40 O dolenskih gradovih (g. Leo Pottauer) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.56 Uvod v prenos — 20 Prenos iz opernega gledališča v Ljubljani — v I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. V. Ukmari) — v II. odmoru: Napovedi, poročila

Četrtek, 9. febr.: 12 Zborovske pesmi (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Opoldanski koncert — 14 Napovedi — 14.30 Slovenska ura: Glasbeno predavanje (g. dr. Rudolf Kolarik) — 15 Napovedi — 16.40 Nac. ura — 19.56 Deset minut zabave — 20 Ljubljanski pevski jazz-kvartet — 20.45 Koncert Radijskega orkestra — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Kvartet mandolin.

Petek, 10. febr.: 11 Solska ura: Obisk v Kolinski tovarni — razgovor v obliki reportaže, vodi g. Mirko Demšar — 12 Slovenske pesmi (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14 Napovedi — 15 Slovenska ura: Vzporedna vprašanja (g. dr. A. Ehrhard) — 16.40 Veseli zvoki iz Pariza (plošče) — 18.40 Francoska ura (g. dr. Stanko Eben) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.56 O naših izseljenih (g. Jože Premrov) — 20 Prebrnov spominski večer (ob 90 letnici njegove smrti) — 22 Napovedi, poročila — 22.30 Angleške plošče.

»To je pa res sijajen red! Pravkar mi je podel na cesto kos opeke, pa se reševalci že tu...«

Na Japonskem trije potresni sunki na dan

Druga dežela, kjer se neprestano ponavljajo potresi, je Japonska. Izračunali so, da pridejo na Japonskem povprečno na dan po trije potresni sunki. Japonska policija je organizirala posebno službo za gašenje požarov, ki nastajajo skoraj redno za večjimi potresi. Najstrahotnejši dan za Japonsko je bil brez dvoma 1. december 1923, ko je silen potres do tal porušil glavno mesto Tokio in Yokohamo. Samo v Tokiju je tedaj našlo smrt nad 30.000 ljudi. Toda, to še ni bila največja nesreča, kar jih je doživela Japonska. Največjo škodo je naredil potres na Japonskem leta 1927, in sicer v mestu Minejama. V prvih desetih minutah potresa je tedaj izbruhnil v tem mestecu požar kar na desetih krajih. V treh urah je stalo v mestu samo še deset hiš.

Večji potresi na Japonskem se pojavljajo najmanj po trikrat na leto. Japonci so se tega že kar navadili. Če po prvi minuti potresa človek ostane pri življenju, pravijo, da se mu ni treba več bati, da bi pozneje postal žrtev potresa, kajti naslednji sunki navadno niso več tako močni kot prvi. Razumljivo je, da so ljudje ob prvih potresnih sunkih vsi zmešani in da ne utegnejo niti pomisliti na to, kje se bodo skrili tako, da bodo na varnem. Pravijo, da je najbolj zanesljivo, če se človek v takšnem primeru zateče ven na prosto. Tam je vsaj varen pred požarom.

Potres, ki je dozdaj zahteval največ žrtev

Pri potresu leta 1923 je v Tokiju v nekaj minutah izgubilo življenje 50.000 ljudi. Tedaj so se na zemeljski skorji pojavile veliki razpoke, v kateri so padali celi vozovi. Po končanem potresu so morali tamkajšnji ljudje ugotoviti, da so izginile cele gore, ki so se pogrezle v zemljo, na drugi strani pa so se iz dolin dvignili novi hribi. Največ človeških žrtev pa je zahteval, kar ljudje pomnijo, potres, ki se je razbesnel leta 1556 na Kitajskem. Tedaj je izgubilo življenje nič manj kot 833.000 ljudi. Torej skoro milijon!

Ze večkrat je ta ali oni sprožil vprašanje, ali morda ni možno napovedovati potrese v naprej,

kakor na pr. napovedujejo vremenslovcji vreme. Do danes se še ni posrečilo nikomur najti poti do te skrivnosti. Kakor nekoč pred davnimi leti, tako tudi še danes človek niti malo zanesljivo ne more povedati, kdaj bo nastal v tej ali oni deželi potres in kakšen bo. V kolikšni meri se je dandanes že posrečilo raznim učenjakom, ki se bavijo s takimi zemeljskimi pojavi, napovedovati potrese, kaže najbolje odgovor, ki ga je dobil od nekakega uglednega ameriškega geologa nek časnika. Vprašal ga je za mnenje, ali bo letos na zemlji kaj hujših potresov. In učenjak mu je odgovoril samo tole: »Vprašajte me 31. decembra 1939 o polnoči, pa vam bom dal čisto točen odgovor...«

Norman Railly Raine:

JUNAŠTVA ROBINA HOODA

ZGODOVINSKI ROMAN S SLIKAMI

Robin Hood je bil ta čas že stopil z voza in s samozavestnimi koraki stopil proti vislicam, ki so bile postavljene na vzhitemem, nalašč v ta namen urejenem prostoru, tako da bi ljudstvo lahko prav natančno videlo, kako umirajo tisti, ki se upirajo volji princa Ivana brez dežele in sira Guyja Gisbournskega. Vsi morajo videti njegovo sramotno smrt, njegov odvratni konec, tisti, ki etoje tik pod vislicami, pa tudi tisti, ki etoje tam zadaj, v oddaljenih kottihih. Ogromno se je bilo nabralo ljudstva. Ze od ranega jutra so bila odprta na stečaj zunanja grajska vrata, pa tudi notranja grajska vrata so bila dvignjena, skoraj vse straže pa so odondod vzeli ter jih razmestili po dvorišču in okrog kraja, kjer bi moral biti obesen upornik Robin Hood. Za vsak slučaj je bil tako ukazal zviti in previdni sir Guy Gisbournski. Če bi se ljudstvo uprlo, bi ga vojska lahko presneto nagla pomirila in upor zadušila. Vojska pa je zanesljiva. Vsi vojaki so Normani, sami krvni sovražniki Saksoncev. Vse je bilo lepo pripravljeno in varno pred slednjim presenečenjem — tako se je zdelo. Sir Guy Gisbournski se je z občutkom polne varnosti tiho in zadovoljno smehljaj predse, ko je gledal vso to številno vojsko, vse te svoje plačance in najemnike. Ali plačanec je in ostane konec krajev je plačanec in nič več! Rad ima vsak denar, kajti denar je denar, pa naj

že bo čigar hoče in naj pride od koderkoli. In z denarjem se da kupiti vsaka usluga, in vsaka misel, pa čeprav je še tako nevarna in vrtoglava, se da z denarjem kupiti in ostvariti.

Popolna tišina je nenadoma nastala. Vse oči so se uprle v Robina Hooda. Tudi sir Guy Gisbournski je neoprestano pazljivo spremljal slednji, tudi najneznatnejšo Robinovo kretnjo in mu ostro gledal v obraz. Hotel si je natančno zapomniti lik tega saksanskega narodnega junaka, ki mu je bil v življenju prizadejal toliko težkih skrbi in ki ga je bil tudi na plemenit način, kakor to znajo samo saksonski plemiči, ponižal. Zdaj ga ima tu, v svojih pesteh! Ne bo mu več mogel pobegniti! Nikdar več mu ne bo ušel. Ze v nekaj trenutkih bo mrtev in na vislicah se bo spokoril za svojo predrznost in za svojo izdajništvo.

Robin Hood je popolnoma mirno stopil k sramotnemu stebru, se obrnil s hrbtom proti rablju ter se nalahko naslonil na steber. Videti je bilo, kakor bi bil na napravljen bolj iz udobnosti, kakor radi utrujenosti. S svojimi ostrimi, živimi očmi je nato preletel zbrano množico, navadne meščane, kmete in vojake. Ilekali je svojih najzvestejših prijateljev. Rad bi se jim bil še zadnjič nasmejal ter jih s svojim poslednjim pozdravom še zadnjič opogumil in pozval, naj se nepopustljivo tudi še po njegovi smrti bore

naprej za svobodo in pravico. Rad bi se bil poslovil od njih. Mnogo Saksoncev je razločil v tej množici, mnogo ljudi, ki jim je bil pomagal v nesreči! Gledal je vanje in obšlo ga je še samega skoraj ganotje, ko je zapazil, da se jim oči blešče od solza, ki jih niso mogli zadržati in skriti. S pogledi je begal po gosti stienjeni množici, pa ni prav nikjer mogel zapaziti niti enega samega svojega najbližjega in najljubšega prijatelja. Ni mogel opaziti ne Willa Scarleta, ne Mucha, ne orjaškega Ivana Malčka, ne nečloveškega močnega templarja Friarja Tucka, ki bi mu bil vsaj od daleč dal svoj zadnji blagoslov na težko pot v večnost. Nekaj grenkega mu je zalilo v bolečino srce, ki se mu je stisnilo kakor bi ga bila zgrabila težka in grenka razočaranja. Mar so ga res prav vsi zapustili? Ali so ga bili popolnoma pozabili, odkar je bil padel sovražnikom v zasedo in v krute roke, mar ga niso hoteli več spoznati, odkar so mu bili Normani sodili kakor izdajalcu? Mar so ga morda prezirali, ker takrat pred turnirjem ni hotel poslušati njihovih pametnih in modrih nasvetov, ampak je šel tekmoval slep in gluha za očitne nevarnosti v svoji veliki želji, da bi prejel v svoji častilakomnosti zaslužen nagrado, zlato puščico, iz rok lepe, obobeževane lady Marian, iz nežnih rok žene, ki si je bila že ob prvem srečanju osvojila njegovo srce, iz rok žene, zaradi katere se je bil na milost in nemilost predal svoji usodi, ki ga ni bila do tega trenutka še nikdar pustila na cedilu. In ta žena, to krasno dekle, ga je morda celo prevarilo. Morda ga je zvalila v nastavljen past in ga izdala! In vnovič se je ozrl po morišču ter na-

tančno pregledal ves prostor, na katerem so v gosti gneči stali radovedni, žalostni, zadovoljni in plemeniti ljudje. Zaman se je oziral in iskal z očmi, nikogar svojih najzvestejših prijateljev ni mogel zapaziti. Nato pa se mu je pogled ustavil na neki tihi, lepi ženi. Lady Marian je stala zraven odvratnega, zlobnega sira Guyja Gisbournskega.

Kaj je tudi ona prišla sem, da bi se naslajala nad njegovo smrtjo? To vprašanje je ostru vrtalo v Robinu in ob misli se je trpko nasmehnil... Torej tudi ona bi randa videla, kako mu bo rabelj položil zanko okrog vratu ter jo stisnil in ga nato brezbržno kakor žival dvignil od tal z vrvi, ki poteka po obroču. In kako bo obvisel v zraku. Zdrnil se bo in vzdrgetal dvakrat, trikrat v predsmrtnih krih, nato pa zavil svoje velike, dobre oči kakor bi hotel ujeti še nekoliko teh zlatih solčnih žarkov, da bi jih vsrkal vase in da bi mu svetile na poti v mračno večnost. Ona pa bo uživala, ko bo gledala njegov spačeni obraz, ki bo najprej močno zardel, ker bo kri udarila v glavo kakor pri vseh ljudeh, ki se zaduše — nato pa se bo rdeča barva izgubila in namesto nje se bo na obrazu prikazala zelenkasto blede mrtnaška barva. Življenje bo končano, nastopila bo smrt. — Take misli so ga obhajale. Tedaj pa je nenadoma zapazil, da je lady Marian oblečena v črno, Čemu neki? Mar morda kljub vsemu ona vendarle ni kriva njegove nesreče in smrti? Kaj je morda ta črna obleka znamenje, da žaluje za njim? Morda! Ustnice so mu zadržale in čeznje je ta »morda« preletel kakor bi dah-

nil veter v cvetne liste lepe rože, ki bo morala zveneti.

V tem hipu pa že začuti, kako je nekdo za njim prislonil letev in se začel po njej vzpenjati k njemu. Vedel je, kaj to pomeni. S tem trenutkom se je začela bližati h kraju vsa sramota, s katero so ga bili obdali njegovi smrtni sovražniki.

Med narodom je razburjeno završalo, nestrno pričakovanje je doseglo svoj vršek. Z enako napeto pozornostjo so čakali zadnjega dejanja v tej izdajniški obsodbi vsi, tisti, ki so ga bili sovražili in tisti, ki so ga bili ljubili. Prvi bi se bili radi naslajali, ker pred njihovimi očmi ugaša brez pomoči mlado, burno življenje, drugi pa bi radi videli, da bi bila sramota, ponižanja in njegovo trpljenje čimprej že v kraju.

»Pazite! Bodite pripravljeni!« je ta hip nenadoma prišel na uho tih glas, po velje, ki je šlo skozi množico od človeka do človeka kakor šepetanje mirne prirode tik pred bližnjo nevihto. Takrat ne čutiš vetra, ne čutiš nabenege premikanja, nabenege nemira v zraku in vendar gre šepetanje skozi prostor kakor prikazen... dihanje listja se čuje in raztezanje korenin.

»Kaj naj bi to pomenilo? Čemu pozornost? Čemu previdnost, čemu pripravljenost? Čemu to dogovorjeno znamenje?« Ta misel šine v hipu Robinu v glavo, z njo pa tudi že slutnja in upanje, da se pripravila nekaj usodno odločilnega. Taka dogovorjena znamenja so skrivnostna, strahotna zvene, nekaj nasilnega je v njih. Kar čutiš, da napovedujejo važne dogodke. To je Robin Hood prav dobro vedel.